

Agnieszka Bernat
Scenariusz lekcji „Narracje”

Załącznik nr 4

historia jednego życia...

Imię i nazwisko: Henio (Chaim) Żytomirski
Data i miejsce urodzenia: Lublin, 25 marca 1933
Miejsce zamieszkania przed II wojną światową:

Lublin, ul. Szewska 3

Rok 1933

30 stycznia - Adolf Hitler zostaje mianowany przez prezydenta Hindenburga Kanclerzem Niemiec.

5 marca - w Niemczech odbyły się wybory parlamentarne. NSDAP zdobyło 44% głosów.

22 kwietnia – w Niemczech utworzono tajną policję polityczną Gestapo.

18 października – w Moringen koło Hanoweru powstał pierwszy obóz koncentracyjny dla kobiet.

25 marca – urodził się Henio Żytomirski.

1937

1 września – Henio Żytomirski zaczyna chodzić do przedszkola

Rok 1938

9/10 listopada – wielki pogrom Żydów w Niemczech i Austrii
("kryształowa noc").

Lato - Henio Żytomirski spędza wakacje w okolicach Puław.

**1 września – Henio zaczyna chodzić do przedszkola, w którym dzieci
rozpoczęły naukę czytania i pisanie.**

Rok 1939

1 września - wybuch II wojny światowej.

9 września – nalot bombowy na Lublin.

17 września – Lublin pod okupacją niemiecką.

23 października – Lublin stolicą Dystryktu Lubelskiego.

1 grudnia – rozporządzenie Hansa Franka nakazujące Żydom noszenie naszywki z gwiazdą Dawida.

Lublin po bombardowaniu 9 września 1939

Rok 1941

**10- 14 marca - akcja wysiedleńcza w Lublinie, podczas której
wywieziono 9200 Żydów.**

24 marca – utworzenie getta na Podzamczu

**marzec (?) - Rodzina Żytomirskich przenosi się z ul. Szewskiej 3 na
ul. Kowalską 11 (w obręb getta)**

Kowalska 11, dziś..

Ogrodzenie getta przy ulicy Rybnej

Rok 1942

22 lutego – zamknięcie getta na Podzamczu.

noc z 16/17 marca – rozpoczyna się akcja „Ostatecznego rozwiązania kwestii żydowskiej” na terenie Generalnej Guberni – „Akcja Reinhard”.

W nocy z 16 na 17 marca 1942 roku, wzdłuż ulicy Lubartowskiej rozbłysły lampy uliczne i reflektory. Domy po prawej stronie ulicy, stanowiące zachodnią granicę getta zostały oświetlone. Jednocześnie do kamienic wpadli SS-mani oraz strażnicy z formacji pomocniczych SS - byli jeńcy sowieccy, szkoleni w specjalnym obozie treningowym w Trawnikach. Z domów wyrzucali wszystkich ludzi. Tych, którzy stawiali jakikolwiek opór, osoby starsze, niedołążne, chore lub małeńkie dzieci bez rodziców zabijali na miejscu.

Uformowano kolumnę około 1500 osób i pognano do synagogi Maharszala przy ul. Jatecznej (budynek stał pod Zamkiem, naprzeciwko dzisiejszego Dworca PKS). Nad ranem Niemcy całą grupę popędzili przez ul. Kalinowszczyzna na rampę znajdującą się za Rzeźnią Miejską (dawne zakłady mięsne przy ul. Turystycznej). Po drodze ginęli ci, którzy opóźniali marsz. Z rampy ludzie ci, w zaplombowanych wagonach towarowych, zostali wywiezieni do obozu zagłady w Bełżcu. W ten sposób rozpoczęła się akcja "**Reinhardt**" i jednocześnie nastąpił początek likwidacji getta na Podzamczu.

www.tnn.pl

Deportacje z Lublina trwały do połowy kwietnia 1942 roku. Około 26 tysięcy Żydów lubelskich zostało wywiezionych i zamordowanych w obozie w Bełżcu. Blisko 1500 osób zastrzelono na ulicach getta lub podczas masowych egzekucji. Na przykład dzieci z ochronki, a także pensjonariusze domu starców, mieszczących się w budynku przy ul. Grodzkiej zostali rozstrzelani na Tatarach. Wraz z dziećmi w ostatnią drogę poszły także ich trzy wychowawczynie. W masowej egzekucji zginęli także pacjenci Szpitala Żydowskiego przy ul. Lubartowskiej (dzisiaj stary budynek szpitala ginekologiczno-położniczego) oraz szpitala epidemicznego. Chorych wraz z częścią personelu obydwu szpitali Niemcy wywieźli do lasu koło wsi Niemce i tam rozstrzelali.

Początkowo "akcje" odbywały się nocami. Od końca marca selekcje przeprowadzano także w dzień. Jednym z takich miejsc selekcyjnych był Plac Po Farze.

Dla tych Żydów, których uznano za niezbędnych do pracy, 1 kwietnia 1942 r. Niemcy wprowadzili specjalne dowody - tzw. J-Ausweisy.

Przyznano ich nieco ponad 4 tysiące. Ci, którzy nie posiadali J-Ausweisów, podlegali natychmiastowej deportacji, która oznaczała śmierć w obozie zagłady. Dlatego ludzie starali się ukrywać. Kryjówki budowano w piwnicach domów oraz w samych mieszkaniach.

Pozostający jeszcze w getcie nadal nie wierzyli, że większość tych, których wysłano w zatłoczonych wagonach, kierowana jest do komór gazowych w Bełżcu. Nawet gdy w Lublinie pojawili się pierwsi uciekinierzy z tego obozu (w tym 21-letni Elias Szmirer, syn znanego kupca, który opowiedział, co stało się z Żydami lubelskimi w Bełżcu), nikt im nie wierzył.

16 kwietnia –Decyzją gubernatora E. Zoenera utworzono na osiedlu Majdan Tatarski nowe getto. Została tam przesiedlona ludność żydowska ze starego getta na Podzamczu. Na Majdan Tatarski trafił także Henio Żytomirski z ojcem.

25 października odbyła się selekcja w getcie.

9 listopada nastąpiła ostateczna likwidacja getta na Majdanie Tatarskim.

Około 3000 osób przetransportowano na Majdanek na V pole.

Wśród nich byli (?) Henio i jego ojciec Szmuel.

Kobiety, **dzieci** oraz starcy zostali poprowadzeni do komory gazowej.

...

Tak prawdopodobnie zginął Henio Żytomirski...

W dniu 3 listopada 1943 roku nastąpiła likwidacja wszystkich więźniów żydowskich przebywających na terenie obozów w Lublinie. W ramach operacji "Erntefest" - "Dożynki" w obozie na Majdanku zostało rozstrzelanych około 18 tysięcy ludzi. Była to największa masowa egzekucja w dziejach obozów koncentracyjnych.

Egzekucja była starannie zaplanowana. Ofiary spędzano na V pole obozu na Majdanku. W jednym z baraków nakazywano im się rozbierać i nagich pędzono do wcześniej przygotowanych rowów. Tu żywi musieli kłaść się na ciała już zamordowanych i byli rozstrzeliwani. By zagłuszyć strzały i krzyki ofiar, z głośników nadawano muzykę - marsze wojskowe i walce. W trakcie mordu wyselekcjonowano grupę kobiet i mężczyzn, których zadaniem było segregowanie mienia zamordowanych oraz palenie ich ciał. Trwało ono praktycznie do końca 1943 roku, a smród czuć było w całym Lublinie.

Holocaust znaczy:
całopalenie

Tak zginął ojciec Henia...

Spośród 40 tysięcy Żydów, żyjących w Lublinie 1939 roku, wojnę przetrwało - ukrywając się lub przebywając w obozach - ledwie 200, 300 osób (ok.. 0,5%)...

Dzielnica żydowska i jej mieszkańcy, współtworzący historię naszego miasta od 500 lat – przestały istnieć...

Panorama dzielnicy żydowskiej sprzed Zagłady

i po Zagładzie...

www.tnn.pl

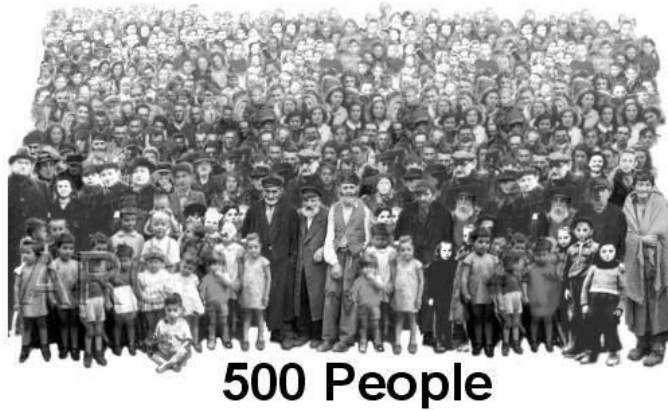

W Lublinie mieszkało 40 000 Żydów...

Pozostało 200 –300 osób...

Visualisation of Victims

lubelscy Żydzi przy studni u wylotu ulicy Szerokiej

po Zagładzie...

www.tnn.pl

Historia jednego życia.....

...40 tysięcy pojedynczych istnień...

